

**MINISTERUL EDUCAȚIEI NAȚIONALE
UNIVERSITATEA „BABEȘ-BOLYAI”, CLUJ-NAPOCA
FACULTATEA DE STUDII EUROPENE**

TEZĂ DE DOCTORAT

**GRAIUL ȘI FOLCLORUL
DIN ȚARA OAȘULUI**

SUMMARY

**CONDUCĂTOR ȘTIINȚIFIC,
PROF. UNIV. DR. ION CUCEU**

**DOCTORAND,
NATALIA MIHAELA (FEHER) LAZAR**

2013

Cuprins

În loc de introducere - Țara Oașului – <i>organism viu</i>	5
Capitolul I. Istoricul cercetărilor în Țara Oașului	9
Capitolul II. Coordonate teoretice. Dimensiuni ale folclorului și culturii populare	18
1. Cultura – accepțiuni generale	18
2. Cultura populară spirituală și materială. Cultura populară românească	23
3. Faptul folcloric literar și categoriile lui	32
3.1. Categoriile folclorice rituale	33
3.2. Categoriile de tranziție (proverbele și ghicitorile)	37
3.3. Categoriile ale epicului (proza populară; epica versificată)	38
3.4. Lirismul folcloric. Categoriile ale liricului	45
4. Comunicarea în mediile tradiționale - structură social-culturală	48
4.1. Limbă. Limbaj. Vorbire	50
4.2. Forme de limbaj	53
5. Obiceiurile și funcțiile lor în mediile tradiționale	55
5.1. Obiceiurile tradiționale – acte de comunicare	55
5.2. Obiceiurile – forme de expresie ale comunităților tradiționale	57
Capitolul III. Aspecte istorico-sociale și geografice ale Țării Oașului	65
1. Aspecte istorico-sociale ale Țării Oașului	65
1.1. Țările ca regiuni geografice tipice ale României	65
1.2. Scurt istoric al Țării Oașului	66
1.3. Unități administrativ-teritoriale în Țara Oașului	68
1.4. Considerații asupra vechimii populării Țării Oașului	73
2. Țara Oașului – studiu geografico-economic	77
2.1. Factorii fizico-geografici ai individualizării Țării Oașului	77
2.2. Relieful Țării Oașului	78
2.3. Particularități climatice	80

2.4. Caracterizare hidrografică	80
2.5. Considerații generale privind flora și fauna Țării Oașului	83
Capitolul IV. Elemente de identitate oșenească	84
1. Casa oșenească – fenomen economico-social	84
2. Portul tradițional – marcă identitară	90
3. Modalități de salvagardare a patrimoniului cultural imaterial al Țării Oașului	100
4. Meșteșugurile tradiționale din Țara Oașului	107
4.1. Viața meșteșugărească din Transilvania. Bresle meșteșugărești	107
4.2. Viața meșteșugărească în Satu Mare. Considerații generale	109
4.3. Meșteșuguri tradiționale în Țara Oașului	110
Capitolul V. Graiul din Țara Oașului	114
1. Fonetica	115
1.1. Vocale	115
1.2. Diftongi	118
1.3. Consoane	121
1.4. Accidente generale	125
2. Morfologia	127
2.1. Substantivul	127
2.2. Articolul	129
2.3. Adjectivul	130
2.4. Pronumele	130
2.5. Numeralul	133
2.6. Verbul	133
2.7. Alte părți de vorbire neflexibile	137
3. Lexicul	138
3.1. Formarea cuvintelor	138
3.2. Lexicul	141
3.2.1. Termeni împrumutați din limbile vecine	141
3.2.2. Evoluții de sens specifice zonei	143
3.2.3. Derivate specifice pe teren românesc	144

Capitolul VI. Dimensiuni ale folclorului și culturii populare în	
Țara Oașului	145
1. Poezia ceremonialurilor de trecere din Țara Oașului	145
1.1. Ceremonialul de la naștere - poezie rituală de integrare	146
1.2. Ceremonialul nupțial – poezie rituală de unificare	153
1.3. Ceremonialul de înmormântare – poezie rituală de reintegrare	166
2. Obiceiurile de peste an – acte de comunicare tradiționale	179
2.1. Obiceiurile de primăvară și vară în Țara Oașului	179
2.2. Sărbătorile de toamnă și iarnă în Țara Oașului	190
Concluzii	196
Corpus de texte folclorice	202
Listă localități și informatori	254
Bibliografie	259
Anexa	272
1. Țara Oașului. Diviziuni administrative	273
2. Fotografii reprezentative din Țara Oașului	274
3. Fișe	296
3.1. Dosar de candidatură - Tezaur Uman Viu (FINTA FLOARE)	297
3.2. Ansamblul folcloric „Sânzienele” Negrești Oaș	304
3.3. Ansamblul folcloric „Oașul” Negrești Oaș	307

Keywords: dialect, folklore, Oas-Land, tradition, innovation, communication, folkloric text.

The present study has come to life from my consideration towards my homeland, the Oas-Land - and from the need for a better understanding of its dialect, ethnographic and folklore phenomena. Even if, during the twentieth century, this region aroused not only a general interest, but also some important investigations, the Oas-Land is still insufficiently known, and the researcher is now fascinated by its ethno-folkloric characteristics: a clearly defined human community, where people identify with the space in which they live and the few distinctive elements, such as: the Oas dialect, the traditional household, the traditional music and costumes, the dances (“danțu” and “țâpuritura”). This paper, entitled “Dialect and Folklore in Oas-Land” aims to provide an interdisciplinary perspective, an overview of the dialect and folklore in Oas-Land.

Among the areas, where the customs, the beliefs and the traditions are well preserved, we have dealt with the Ugocea and Oas ones, known as the Oas-Land. Despite its interference with the neighboring areas (Maramures, Codru), the Oas-Land has preserved, in an archaic manner, a multitude of characteristic elements. A particularly important feature of this region is the dialect, sometimes considered as a transition dialect (St. Giosu), sometimes as a dialect subordinated to the Cris sub dialect (Petrovici), or to the Maramures one (St. Giosu). This explains some confusions resulting from the fact that some linguistic features characteristic of the Oas-Land are extended to the whole complex of sub dialects (the Cris or the Maramures ones), or, conversely, some specific linguistic phenomena are strictly considered to be peculiar to this very sub dialect.

Traditional culture is a reality that involves many aspects, especially spiritual ones, and it has consolidated its position for a very long time among other cultures, making important contributions to the evolution of cultural phenomena in general. In the traditional man’s conception, culture represents an organized system of relations with the world and with the universe, the system having a logical ground, which is rather related to the human psychological and moral traits than to the mathematical logics.

The traditional society human creature is a *homo significans*, managing to develop his ability to summon the signification and the communication. He is also

a *homo religiosus* and, in his relation to the cosmos, he has found two ways of being in the world – the sacred and the profane - which he has assumed. Man has conquered gradually his place in the cosmos (the universe or the macrocosm), building a small universe following the absolute universe model. Customs, beliefs, traditions and other traditional cultural values that have changed historically within social communities, influenced by a particular set of ideological and political concepts passed down from generation to generation, that's what we define what we mean by tradition.

The traditional character and the relationship between tradition and innovation represent one of the fundamental relationships underlying the folklore. This relationship between tradition and innovation is manifested in the folklore behavior (within human communities, there is a differentiated attitude towards old and new), in the folklore process (creation, interpretation, conservation, circulation) but also in the literary facts/works and in the folklore texts as such (categories, themes and their variants, the internal structure of the variants). In traditional rural communities (as is the case of our investigated area, the Oas-Land), the tendencies to preserve and to renew tradition coexist in a system of dialectical contradictions that determine the actual dynamics of creation and the transformation processes in folklore.

The relationship between tradition and innovation and the diachronic structure of the folklore facts, as well as, that of the popular culture as a whole, have determined the preservation of ancient cultural values in the system of the evolved cultures. Life in a rural community seen through the tradition follows a unitary, organic and dynamic, system including a number of superstitions, beliefs, magical practices designed to preserve tradition and harmony within the community.

In our research we have used both qualitative and quantitative methods, the qualitative ones being prevalent. At the beginning of our research we have used the quantitative methods: questionnaire survey, using closed questions, but especially open questions. In the second stage of the research, we have used qualitative methods, mainly case study, which empowered us to interpret from inside both the ethno- folklore phenomena and the dialect ones; semi directive interview has helped us to capture the interlocutor's vision on the subject investigated. In the third stage, that of the interpretation of the results, we have

used comprehensive methods trying to achieve, in this paper, not a radiograph of an ethnic folklore and the dialect reality in Oas-Land, but a hermeneutical perspective on the investigated facts.

This paper – “Dialect and Folklore in Oas-Land” - is divided into six chapters: besides the introduction and the "Conclusions", we have provided with a large “Corpus of folkloric texts”, proposing both a diachronic view of the dialect and of the popular culture facts, as well as a synchronous one, through the examination of certain popular customs and their inner relationships.

The Introduction attempts an overview of the investigated area – “Oas-Land – a Living Organism”, presenting some Oas identity elements (costumes, music, dance and “îpărituri”) that make Oas-Land a distinct ethno-folkloric region.

The first chapter, “History of research in Oas-Land”, presents the relevant opinions of those who were attracted by the Oas area, and who have dedicated it several pages in which they have grasped historical, geographical, ethnographic, linguistic, folkloric, sociological aspects, trying to highlight as objectively as possible the elements that make the uniqueness of this area. Here is the list of the most important works that we consulted: Ion A. Candrea - „Graiul din Țara Oașului”, București, 1906; Ion Mușlea - „Cercetări folklorice în Țara Oașului”, Cluj, 1932 și „Cercetări etnologice zonale”, Ediția critică, note și un glosar dialectal de Ion Cuceu și Maria Cuceu, studiu introductiv de Ion Cuceu, Cluj-Napoca, 2004; Vasile Scurtu - „Cercetări folklorice în Ugocea românească (jud. Satu-Mare)”, București, 1942; Gheorghe Focșă - „Țara Oașului. Cultura materială – studiu etnografic”, vol. II, București, 1975; Jacques Bouët, Bernard Lortat-Jacob, Speranța Rădulescu - „Din răspuțeri. Glasuri și cetere din Țara Oașului”, București, 2006.

Chapter II, “Theoretical Coordinates. Dimensions of Folklore and Popular Culture”, is divided into five sub chapters; there is a set of instruments for the theoretical notions that will operate throughout the work. Thus, subsection “Culture - General Accepted Definitions” defines culture as a dynamic, functional values entity, as a fundamental way for the integration of the vital space in the existence of the individual and society, as a social phenomenon, as a third existence (between man and nature) or as a system of signs or values produced by the human mind, as a result of the process of assimilation and adjustment in relation to the environment.

Sub chapter “Spiritual and Material Folk Culture. Romanian Folk Culture” examines the complex systemic nature of popular culture (spiritual), the deep meanings of traditional culture and captures some general aspects of the material culture (civilization).

The next chapter – “Folklore Literary Fact and Its Categories” - defines the theoretical concepts by separating folk categories, drawing the overall picture of the literary folklore categories that can be conceived only in a hierarchical structure, determined by the operation of the classification criteria at different levels.

Sub chapter “Communication In Traditional Media- Social-Cultural Structure” focuses on the concept of communication, which, in a broad sense can be considered as an orderly transfer of meaning that involves a number of components: an emitter/transmitter, a message, a code or language, a means of communication, a receiver capable of decoding the message, but essentially involves interpretation of traditional community experience, confer meaning and significance.

The last section of chapter II of the paper – “Customs and Their Functions In Traditional Environments” - completes the picture of the theoretical concepts, reiterating the idea that customs have a recognized role in the formation and perpetuation of tradition, they are considered as true pillars of tradition precisely because they are modes of behavior and forms of action and social life.

Chapter III, “Historical, Social and Geographical Aspects of Oas-Land” set the historical and geographical coordinates of the investigated micro-region, focusing on the land /homeland type identity. We have found particularly useful such a chapter as it has the capacity to correctly define the context in which we shall place our entire approach.

The next chapter, “Oas Identity Elements”, captures some current issues: “Oas House - Economic And Social Phenomenon” (it shows the evolution of Oas home / household since the seventeenth century up to the present day), “The Traditional Costume Identity-Brand” (here, we point to the fact that the traditional costume, in addition to its practical utility , is a carrier of symbols and signs, having a real communication code that its creator wants to transmit to the World).

Section “Ways of Safeguarding Intangible Cultural Heritage of Oas Land” is a presentation of two case studies from the field and “Traditional Crafts in Oas Land” tries to prove that they are incorporated human values, related both to the fulfillment of the basic human needs – utilitarian ones and the need for artistic and aesthetic communication.

The Monographic aspect of the work is completed by chapter “The Dialect of Oas-Land” that captures the phonetic, morphological and lexical features of this dialect and “Corpus of Folkloric Texts” consists of a large number of texts that I have collected during my field research, stored in the Folklore Archives of the Faculty of Letters at North University Center Baia Mare; I have also used some fundamental collections performed by researchers concerned with the traditional culture phenomenon in Oas-Land (Ion Candrea, Vasile Scurtu, Ion Muslea).

The sixth chapter gives an overview of folklore and popular culture in Oas-Land, starting with the rites of passage and continuing with the calendar customs. The research of all these customs in the Oas rural world has been achieved primarily by direct observation, but also by using specific methods of inquiry and free discussion questionnaires.

The birth is the first step in the cycle of life or in the rites of passage, the transition from pre-existence into existence, and involves a series of customs that accompany this transition. The purpose of these religious rites and rituals is to integrate the child / individual in the community, and to separate him from chaos, from the pre-existential unknown. The current image of these ceremonies related to birth, both in Oas-Land and in other parts of the country is not the same as it used to be in the past: the archetypal one, but still retains some elements that refer to the old rites and rituals. The lyrics accompanying the birth ceremony is not very rich, but they include some binding elements. The ceremony has its own inner rhythm imposed precisely by that dominant integrative function. This integration must stand under the sign of normality, and it is accomplished especially through a magical defense poem.

The Oas people’ customs and traditions are linked to the most important moments in human life (birth, wedding, funeral); those relating to marriage exceed all the others in complexity, size and performance. A major event in the existential cycle, marriage marks the transition into a new stage of life with

multiple meanings both on a social and individual level, generating a series of marital and premarital manifestations, when the community support has a well defined role. The Oas Land wedding stages are well defined through their unity and they respect their traditional public rules: Courting, Fair (“credințarea”), the Wedding itself, structured into: call to wedding, flag decoration, bride’s dressing/finery, bride’s dance together with the village girls, the groom’s “bulciugul”, the bride’s “bulciug”, the large table, the shouting and the presents raising; among these successive stages take place also the rolls dance called “giocul”.

Wedding is a complex of customs: the marriage is the moment when young people support the transition from one state to another, and the duty of the caring community is to provide and assure normality to such important transformation. The transition of the young partners from the state of lad/ boy / virgin into that of a man / woman is not just about a change of social structure, but also the acceptance of a new behavioral model.

Death, the third important event of one's life is perceived as the crossing from *the white world* to *the world beyond*. For the Romanians, the concept of death is not the end, the disappearance into nothingness, but a threshold of crossing into another state, *Great Passage*. Like other rites of passage, the funeral ceremony with the structure proposed by Arnold van Gennep; he defines three categories of rites: preliminary ones or separation ones, threshold or liminary ones, and postliminary or integration ones. The funeral scenario is more uniform than the related Suite or birth rites, wearing an obvious conservative seal, innovation is almost negligible. At first glance it would seem that in the case of the burial customs, the rites of passage could be dominant, which are meant to regulate the defunct separation from the community that he leaves and especially the separation from his family. However, the rites of passage that aim to integrate the deceased into the dead family seem to be more powerful. The rituals designed to protect the community from the evils which might cause the return of the deceased especially under the shape of a ghost/vampire/bad spirit, but also meant to protect the dead from all the enemies that might arise in his way of as long as his great passage to the last destination.

Over the year customs were generally in connection with the time passage, with the calendar, and with the agricultural works or with the local pastors and

their performance; according to tradition, their observance was in the interest of the entire community. The whole community was interested in performing their part in this custom development, even if only a certain group takes an active role. In Oas, as in most ethno folkloric areas of the country, calendar holidays were the occasion for collective expression of joy of life, for the greeting of nature resurrection or its rebirth. Today, in the Oas villages, the holidays of the year are no longer manifestations of the whole community, the poetry that used to accompany these feasts is less consistent, it only exists in the passive memory of elders. However, we have discovered celebrations with powerful mythical and folkloric significance, such as: “Sângeorzul” (St. George), “Sâmbra Oilor” , Palm Sunday, Easter, “Sânzienele”, “Assumption”, “Sâmedrul” (St. Demetrius), “Sant Andrei” (St. Andrew) , Christmas, New Year, Epiphany, etc.

In our traditional culture, customs, in their entirety, those that the folklorists have coined as the calendar ones, along with those we have called the family life ones formed a complex interrelationships system correlated with human life, with a nation life as a fundamental unit of our society, with traditional community life either small or large, local or regional.

As traditions are a permanent, not limited part of people’s *modus vivendi*, a part in a life system, still unchanged, they continue to keep their old functions and shapes. Being complex cultural realities, where the mode of the artistic expression is but a part of their syncretism, the customs are less exposed to the process of being transformed into consumption goods unlike the phenomenon characteristic of songs and dances.

Decisive moments of human life, such as: birth, marriage, death, are marked even today by customs just like significant days of the year (especially the religious holidays), the transition from one season to another, household practices, farm activities are exposed to the same necessity. Besides the traditional customs, there are new ones on their way to become traditional that meet the new conditions of life, the socio-cultural need of the contemporary society. Compared to traditional customs the new ones, almost traditional too, turn the vocabulary of old customs, putting it into new scenarios and changing its function.

Thus the traditional customs form an active mechanism of social life, a cultural creator and preserver of order: they differ from other types of folklore,

fairy tales, epic songs and even the lyrical ones which present human instances, various events of social life, being reporting texts, whereas they appear as acts of social mechanism.

This paper is an attempt to re-discover the identity of a space, of a culture, being an ethnological research which has implied a certain complexity, as it has dealt with historical, social, economic and cultural aspects. In its main body, the paper aims at the reconstruction of certain elements belonging to the material culture, but above all to the spiritual culture. That has led to the identification of the specificity of a community and of an ethno-folkloric area. Thus, we have tried to combine data belonging to different domains: folklore, ethnography, linguistics etc, just in order to define the characteristics of this space.

Our field research combined with our archives research and the large bibliography have proved that the Oas-Land is a unique space owing to the uniqueness of its inhabitants, with their costumes, their music, their dances, their ancestral dialect and their “țâpurituri”. Thus the Oas-Land is like a living cell enjoying the present built on its traditions, capable of forging a better future in harmony with its customs and traditions inherited from the predecessors.

Bibliografie

- ALR s.n. = *Atlasul lingvistic român. Serie nouă* (E. Petrovici coord.), vol. I-II, 1956; vol.III, 1962; vol. IV, 1965; vol. V, 1966; vol. VII, 1972.
- ALRM = *Micul Atlas Lingvistic Român, serie nouă*, Ed. Academiei, vol. I, 1956, vol. III, 1967, vol. IV, 1987.
- ALRR-Criș. = *Atlasul lingvistic român pe regiuni – Crișana*.
- ALRR-Sint. = coord. Nicolae Saramandu, *Atlasul Lingvistic Român. Sinteză*, Ed. Academiei, vol. I, București, 2005 (autori: Dana-Mihaela Zamfir, Marilena Tiugan, Verginica Barbu Mititelu, Carmen Radu, Irina Floarea, Mihaela Morcov).
- Andron 1986-1987 = Ioniță G. Andron, *La o sâmbură a oilor în satul Racșa din Țara Oașului în urmă cu 50 de ani*, în „Satu Mare. Studii și comunicări”, vol. VII-VIII, Satu Mare, 1986-1987.
- Andron 2001 = Ioniță G. Andron, *Racșa, locuri și oameni*, Editura Gutinul, Baia Mare, 2001.
- Andron 1996 = Ioniță G. Andron, *Racșa – vatră de neam românesc*, Editura Gutinul, Baia Mare, 1996.
- Andron 1972 = Ioniță G. Andron, *Sîmbra Oilor: Oaș – Huta Certeze*, Comitetul de Cultură și Educație Socialistă al județului Satu Mare, 1972.
- Andron 1977 = Ioniță G. Andron, *Țara Oașului*, Editura Dacia, 1977.
- Bănățeanu 1965 = Tancred Bănățeanu, *Portul popular din regiunea Maramureș: zonele Oaș, Maramureș, Lăpuș*, Casa Creației Populare, Baia Mare, 1965.
- Băncilă 1996 = V. Băncilă, *Duhul sărbătorii*, Editura Anastasia, București, 1996.
- Bârlea 1981 = Ovidiu Bârlea, *Folclorul românesc*, I, Editura Minerva, București, 1981.

- Bârlea 1983 = Ovidiu Bârlea, *Folclorul românesc*, II, Editura Minerva, București, 1983.
- Bârlea 1974 = Ovidiu Bârlea, *Istoria folcloristicii românești*, Editura Enciclopedică Română, București, 1974.
- Bârlea 1975 = Ovidiu Bârlea, *Mică enciclopedie a poveștilor românești*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1975.
- Bârlea 1979 = Ovidiu Bârlea, *Poetica folclorică*, Editura Univers, București, 1979.
- Benoist 1995 = Benoist Luc, *Semne, simboluri, mituri*,
- Bernea 1985 = Ernest Bernea, *Cadre ale gândirii populare românești*, Editura Cartea Românească, București, 1985.
- Bogdan, Călinescu 1976 = Andrei Bogdan, Maria Călinescu, *Județul Satu Mare*, Editura Academiei R.S.R., București, 1976.
- Bonte, Izard 1999 = Pierre Bonte, Michel Izard, *Dicționar de etnologie și antropologie*, Editura Polirom, Iași, 1999.
- Bouët et alii 2006 = Jacques Bouët, Bernard Lortat-Jacob, Speranța Rădulescu, *Din răspuțeri. Glasuri și cetere din Țara Oașului*, București, Institutul Cultural Român, 2006.
- Brăiloiu 1981 = Constantin Brăiloiu, *Opere*, vol. V, Editura Muzical, București, 1981.
- Bura-Pop 2008 = Lenuța Bura-Pop, *Fata din Cămara Zânelor: amintiri pentru generația de acum și pentru urmașii acesteia*, Editura Eco Print, Satu Mare, 2008.
- Bura-Pop 2009 = Lenuța Bura-Pop, *Obiceiuri și îndeletniciri din Oaș*, în "Confluente", an. IV, nr. 1(8), februarie 2009, Satu Mare.
- CADE = I.-A. Candrea, Gh. Adamescu, *Dicționarul enciclopedic ilustrat "Cartea Românească"*, București, 1926-1931.
- Candrea 1906 = I.- A. Candrea, *Graiul din Țara Oașului* în Buletinul Societății Filologice, Atelierele SOCEC, București, 1906.
- Caracostea, Bârlea 1971 = Dumitru Caracostea, Ovidiu Bârlea, *Problemele tipologiei folclorice*, Editura Minerva, București, 1971.
- Caragiu-Marioțeanu 1975 = Matilda Caragiu Marioțeanu, *Compendiu de dialectologie română*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1975.

- Caraman 1997 = Petru Caraman, *Studii de etnografie și folclor*, Editura Junimea, București, 1997.
- Cazacu-Slama 1959 = Tatian Slama-Cazacu, *Limba și context*, Editura Științifică, București, 1959.
- Chevalier, Gheerbrant 1995 = Jean Chevalier, Alain Gheerbrant, *Dicționar de simboluri*, vol. I-III, Editura Artemis, București, 1995.
- Chioreanu-Oaș 2003 = Ioan Chioreanu-Oaș, *Corinde din Țara Oașului*, în „Memoria ethnologica”, Baia Mare, 2003.
- Chioreanu-Oaș 2007 a = Ioan Chioreanu-Oaș, *Muzică populară din Țara Oașului*, Editura Zestrea, Baia Mare, 2007.
- Chioreanu-Oaș 2007 b = Ioan Chioreanu-Oaș, *Țara Oașului: știință și remedii*, Editura Eurotip, Baia Mare, 2007.
- Chițimia 1971 = Ion Chițimia, *Folclorul românesc în perspectivă comparată*, București, 1971.
- Cicio 2009 = Cicio, Ana, *Tropotind pe pragul timpului*, în „Confluente”, an. IV, nr. 2(9), Satu Mare, 2009.
- Cioara 1940 = Ioan Teodor Cioara, *Folclor din Țara Oașului, Maramureșului și Chioarului*, Deva, 1940.
- Coatu 1998 = Nicoleta Coatu, *Structuri magice tradiționale*, Editura Bicc All, București, 1998.
- Corniță 1997 = Georgeta Corniță, *Paradigme ale expresivității în lirica populară nerituală din Maramureș*, Editura Umbria, Baia Mare, 1997.
- Corniță 1998 = Constantin Corniță, *Obiceiuri în legătură cu nașterea, căsătoria și moartea în Ungureni – zona Lăpuș*, Editura Umbria, Baia Mare, 1998.
- Corniță 2001 a = Constantin Corniță, *Zona Lăpuș. Contribuții etnologice și antropologice*, Editura Umbria, Baia Mare, 2001.
- Corniță 2001 b = Constantin Corniță, *Zona Maramureș. Matricea etnologică și paradigmele folclorului maramureșean*, Editura Umbria, Baia Mare, 2001.
- Coșeriu 1999 = Eugenio Coșeriu, *Introducere în lingvistică*, ed. a II-a, Editura Echinoc, Cluj, 1999.

- Coteanu 1961 = Ion Coteanu, *Elemente de dialectologie a limbii române*, București, 1961.
- Crețu 1988 = Tudor Vasile Crețu, *Existența ca întemeiere*, Editura Facla, Timișoara, 1988.
- Cristu et alii 1966 = Cristu, I., Tomescu, I., Udrea, S., *Cooperația meșteșugărească în România – UCECOM*, București, 1966.
- Cuceu 1988 = Ion Cuceu, Maria Cuceu, *Vechi obiceiuri agrare românești*, Editura Minerva, 1988.
- Cuceu 2000 = Ion Cuceu, *Probleme actuale în structura culturii tradiționale*, Presa Universității Clujene, Cluj-Napoca, 2000.
- Cuceu 2003 = Maria Cuceu, *Ritualul agrar al cununii la seceriș*, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2003.
- Cuceu 2008 = Ion Cuceu, Maria Cuceu, *Ritualuri agrare românești III. Texte rituale ale "colacului" în Transilvania, Banat, Crișana, Sătmăr și Sălaj*, Editura Efes, 2008.
- Cuceu, Corniță 2004 = Ion Cuceu, Constantin Corniță, *Corpusul folclorului maramureșean (I)*, Baia Mare, Umbria, 2004.
- Cuceu, Șeuleanu 2005 = Ion Cuceu, Ion Șeuleanu, Maria Cuceu, Anamaria Petrean, *Ritualurile de nuntă în Transilvania I. Cântecel de nuntă din Bihor*, Cluj, Editura Fundației pentru Studii Europene, 2005.
- Cucuiet 1992-1993 = Lucian Cucuiet, *Obiceiuri de primăvară și vară în Țara Oașului*, în „Studii și comunicări”, vol. IX-X, Satu Mare, 1992-1993.
- Dance 2006 = Iacob Dance, *Interdicțiile din Postul Paștilor în zona Oaș*, în “Confluente”, an. I, nr. 2, Satu Mare, 2006.
- Dance 1970 = Iacob Dance, *Jocuri populare din județul Satu Mare*, Comitetul pentru cultură și artă al județului Satu Mare, 1970.
- Dăncuș 1986 = Mihai Dăncuș, *Zona etnografică Maramureș*, Editura Sport-Turism, București, 1986.
- Dărăbuș 2007 = Carmen, Dărăbuș, *Influența dinamicii sociale asupra tradiției în Țara Oașului*, în “Memoria ethnologica”, an VII, nr. 21-22-23, Baia Mare, 2007.

- Delavrancea 1963 = Barbu Ștefănescu Delavrancea, *Din estetica poeziei populare*, în *Despre limbă și literatură*, E.P.L., București, 1963.
- Densusianu 1966 = Ovid Densusianu, *Folclorul. Cum trebuie înțeles*, în *Viața păstorească în poezia noastră populară*, E. P. L., București, 1966.
- Densusianu, Candrea 1906-1908 = Ovid Densusianu, I.-A. Candrea, Th. D. Sperantia, *Graiul nostru. Texte alese din toate părțile locuite de români*, I-II, București, Socec, 1906-1908.
- DEX = *Dicționarul explicativ al limbii române*, Ediția a II-a, Editura Univers Enciclopedic, București, 1996.
- DLRM = *Dicționarul limbii române moderne*, Ed. Academiei, București, 1958.
- *** *Dicționar de termeni literari*, București, EU, 1979.
- Dial.rom. 1977 – Matilda Caragiu Marioțeanu, Liliana Ionescu-Ruxăndoiu, Ștefan Giosu, Romulus Todoran, *Dialectologie română*, Ed. Didactică și Pedagogică, București, 1977.
- Doniga 1962 = Vasile T. Doniga, *Poezii populare din Oaș, Maramureș și Năsăud*, în vol. „Folclor din Transilvania”, Editura pentru Literatură, București, 1962.
- Durand 1977 = Gilbert Durand, *Structurile antropologice ale imaginarii*, Editura Univers, București, 1977.
- Durkheim 1995 = Emile Durkheim, *Forme elementare ale vieții religioase*, Editura Polirom, Iași, 1995.
- Eliade 1991 = Mircea Eliade, *Eseuri*, Editura Științifică, București, 1991.
- Eliade 1994 = Mircea Eliade, *Imagini și simboluri. Eseuri despre simbolismul magico-religios*, Editura Humanitas, București, 1994.
- Eliade 1995 = Mircea Eliade, *Sacrul și profanul*, Editura Humanitas, București, 1995.
- Eretescu 2004 = Constantin Eretescu, *Folclorul literar al românilor – o privire contemporană*, Compania, București, 2004.
- Evseev 1983 = Ivan Evseev, *Cuvânt – simbol – mit*, Editura Facla, Timișoara, 1983.

- Evseev 1994 = Ivan Evseev, *Dicționar de simboluri și arhetipuri culturale*, Editura Amarcord, Timișoara, 1994.
- Evseev 1987 = Ivan Evseev, *Simboluri folclorice. Lirica de dragoste și ceremonialul de nuntă*, Editura Facla, Timișoara, 1987.
- Farcaș 2008 a = Ioan-Mircea Farcaș, *Derivarea cu sufixe diminutive în subdialectul maramureșean*, în „Lucrările Primului simpozion internațional de lingvistică”, Academia Română, Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan – Al. Rosetti”, București, Editura Universității din București, 2008.
- Farcaș 2008 b = Ioan-Mircea Farcaș, *Câteva observații asupra unor derivate verbale din graiurile maramureșene*, în „Fonetică și dialectologie” (FD), XXVII, 2008, Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan – Al. Rosetti”, București.
- Farcaș 2009 a = Ioan-Mircea Farcaș, *Fonomorfologia subdialectului maramureșean*, Drückzentrum Verlag, Nürnberg, Deutschland, 2009.
- Farcaș 2009 b = Ioan-Mircea Farcaș, *Lexicul subdialectului maramureșean*, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 2009.
- Fochi 1980 = Adrian Fochi, *Estetica oralității*, Editura Minerva, București, 1980.
- Focșa 1975 = Gheorghe Focșa, *Țara Oașului. Cultura materială – studiu etnografic*, vol. II, Muzeul satului, București, 1975.
- Focșa 1986-1987 = Gheorghe Focșa, *Procurarea și prelucrarea materialelor pentru îmbrăcămintea și țesăturile tradiționale din Țara Oașului*, în „Studii și comunicări”, vol. VII-VIII, Satu Mare, 1986-1987.
- Focșa 1999 = Gheorghe Focșa, *Spectacolul nunții din Țara Oașului*, Editura Muzeului Sătmărean, 1999.
- Frățilă 2006 = Vasile Frățilă, *Elemente de origine germană în graiurile românești*, în „Lucrările celui de-al XII-lea Simpozion Național de Dialectologie”, Editura Mega, Cluj-Napoca, 2006.
- Gennep 1996 = Arnold van Gennep, *Riturile de trecere*, Editura Polirom, Iași, 1996.

- Georgiu 1997 = Grigore Georgiu, *Națiune. Cultură. Identitate*, Editura Diogene, București, 1997.
- Ghinoiu 1999 = Ion Ghinoiu, *Lumea de aici, lumea de dincolo*, Editura Fundației Culturale Române, București, 1999.
- Ghinoiu 1997 = Ion Ghinoiu, *Obiceiuri de peste an. Calendar*, Editura Fundației Culturale Române, București, 1997.
- Ghinoiu 2001 = Ion Ghinoiu, *Panteonul românesc. Dicționar*, Editura Enciclopedică, București, 2001.
- Ghinoiu 2003 = Ion Ghinoiu, *Sărbători și obiceiuri românești*, Ed. Elion, București, 2003.
- Ghiur 2002 = Florica Ghiur, *Datini și obiceiuri de primăvară din Țara Oașului*, în “Memoria ethnologica”, an. II, nr. 2-3, Baia Mare, 2002.
- Goja 2009 = Anca Goja, *Tradițiile de Paște, păstrate în Borșa și Oaș*, în „Glasul Maramureșului”, 22 aprilie 2009, Baia Mare.
- Gorovei 1995 = Artur Gorovei, *Credințe și superstiții ale poporului român*, “Editura Grai și suflet – cultura națională”, București, 1995.
- Greimas 1975 = A. J. Greimas, *Despre sens. Eseuri semiotice*, Editura Univers, București, 1975.
- Haiduc 1992-1993 = Gheorghe Haiduc, *Cadrul etnografic al cultului funerar în Oaș*, în *Satu Mare. Studii și comunicări*, vol. IX-X, Satu Mare, 1992-1993.
- Haiduc 2009 a = Ștefan Haiduc, *Ioniță G. Andron, De ce iubesc Țara Oașului*, în “Confluente”, an. IV, nr. 2(9), Satu Mare, 2009.
- Haiduc 2009 b = Ștefan Haiduc, *Țara Oașului – spațiu etno-folcloric*, în “Confluente”, an. IV, nr. 1(8), Satu Mare, 2009.
- Halmi Negreșteanu 1998 = Ion Halmi Negreșteanu, *Folclor oșenesc*, Editura Lamura, Satu Mare, 1998.
- Herțea 1970 = Iosif Herțea, *Cîteva particularități stilistice ale muzicii de joc oșenești*, în “Revista de etnografie și folclor”, București, 1970.
- Hotca 2006 = Ovidiu Mihai Hotca, *Filă din istoria Țării Oașului. Structuri sociale în Țara Oașului în a doua jumătate a*

secolului al XVII-lea și prima jumătate a secolului al XVIII-lea, Baia Mare, 2006.

- Huizinga 2002 = Johan Huizinga, *Homo ludens*, Editura Humanitas, București, 2002.
- Iancu 1975 = Victor Iancu, *Palatalizarea dentalelor în limba română*, Editura Facla, Timișoara, 1975.
- Iancu 2001 = Victor Iancu, *Istoria limbii române – privire sintetică*, Editura Fundației Culturale Române, 2001.
- Iancu 2006 = Ștefan Iancu, *Țara Oașului*, ediție multilingvă, cu o prefață de Ioan Nistor, Satu Mare, 2006.
- Ilieș 2006 = Marin Ilieș, *Țara Oașului. Studiu de geografie regională*, Presa Universitară Clujeană, 2006.
- ILR 1969 = *Istoria limbii române*, vol. I, 1965, coord. Al. Graur, vol. II, 1969, coord. I. Coteanu, Editura Academiei, București.
- Kernbach 1978 = Victor Kernbach, *Miturile esențiale*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1978.
- Kernbach 1994 = Victor Kernbach, *Universul mitic al românilor*, Editura Științifică, București, 1994.
- Lévi-Strauss 1978 = Claude Lévi-Strauss, *Antropologie structurală*, Editura Politică, București, 1978.
- Lévi-Strauss 1960 = Claude Lévi-Strauss, *Gândirea sălbatică. Totemismul azi*, Editura Științifică, București, 1960.
- Lorinț 1968 = Florica Lorinț, *Obiceiuri la naștere în Oltenia de nord*, în *Revista de Etnografie și Folclor*, T. 13, nr. 6, 1968.
- Lotman 1970 = Iuri M. Lotman, *Lecții de poetică structurală*, Editura Univers, București, 1970.
- Mancaș 1991 = Mihaela Mancaș, *Limba artistic românească în secolul XX*, Editura Științifică, București, 1991.
- Marian 1995 a = S. Fl. Marian, *Înmormântarea la români*, Editura Grai și Suflet, București, 1995.
- Marian 1995 b = S. Fl. Marian, *Nașterea la români*, Editura Grai și Suflet București, 1995.
- Marian 1995 c = S. Fl. Marian, *Nunta la români*, Editura Grai și Suflet, București, 1995.

- Marioțeanu et alii 1977 = Matilda Caragiu Marioțeanu, Ștefan Giosu, Liliana Ionescu-Ruxăndoiu, Romulus Todoran, *Dialectologie română*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1977.
- Mauss 1993 = Marcel Mauss, *Eseu despre dar*, Institutul European, Iași, 1993.
- Maxwell 1995 = J. Maxwell, *Magia*, București, 1995.
- Mcquail 1999 = Denis Mcquail, *Comunicarea*, Institutul European, Iași, 1999.
- Meruțiu 1929 = Victor Meruțiu, *Județele din Ardeal și Maramureș până în Banat. Evoluție teritorială*, în Institutul de Arte Grafice “Ardealul”, Cluj, 1929.
- Meteș 1922 = Ștefan Meteș, *Contribuție nouă la voievozii români din Ardeal și părțile ungurești în veacul al XVI-lea și al XVIII-lea*, Cluj, 1922.
- Mihaly 1900 = Ioan Mihaly de Apșa, *Diplome maramureșene din secolele XIV și XV*, Maramureș, Sighet, 1900.
- Munteanu 2009 a = Gheorghe Munteanu, *Aliceni – sat oșenesc în “Confluente”*, an. IV, nr. 1(8), Satu Mare, 2009.
- Munteanu 2009 b = Gheorghe Munteanu, *Însemnări din Cămârzana*, în “Confluente”, an. IV, nr. 2(9), Satu Mare, 2009.
- Munteanu 2009 c = Gheorghe Munteanu, *Originea numelui Cămârzana în “Confluente”*, an. IV, nr. 1(8), Satu Mare, 2009.
- Munteanu 1972 = Ștefan Munteanu, *Stil și expresivitate poetică*, Editura Științifică, București, 1972.
- Mușlea 1932 = Ion Mușlea, *Cercetări folklorice în Țara Oașului*, în Anuarul arhivelor de folclor, I, Editura Cartea Românească, Cluj, 1932.
- Mușlea 2004 = Ion Mușlea, *Cercetări etnologice zonale*, Ediție critică, note și un glosar dialectal de Ion Cuceu și Maria Cuceu; studiu introductiv de Ion Cuceu, Editura Fundației pentru Studii Europene, Cluj-Napoca, 2004.
- Mușlea 2005 = Ion Mușlea, *Arhiva de Folclor a Academiei Române: studii, memorii ale întemeierii, rapoarte de activitate, chestionare – 1930-1948*, Ediție critică, note, cronologie, comentarii și

- bibliografie de Ion Cuceu și Maria Cuceu, Editura Fundației pentru Studii Europene, Cluj-Napoca, 2005.
- NALR-Criș. = *Noul Atlas Lingvistic Român – Crișana*, vol. II. Familia, casa, Editura Academiei, București, Editura Clusium, Cluj-Napoca, 2003, autori Ionel Stan, Dorin Urițescu.
- Negulescu 1963 = Mihai Negulescu, *Rapsodie în Oaș*, Editura Tineretului, București, 1963.
- Neț 2005 = Mariana Neț, *Lingvistică generală, semiotică, mentalități. O perspectivă de filosofie a limbajului*, Institutul European, 2005.
- Oltean 1999 = Daniela Oltean, Prefață la Focșa, Gheorghe, *Spectacolul nunții din Țara Oașului*, Editura Muzeului Sătmărean, 1999.
- Papahagi 1979 = Tache Papahagi, *Mic dicționar folcloric*, Editura Minerva, București 1979.
- Papahagi 1967 = Tache Papahagi, *Poezia lirică populară*, Editura pentru Literatură, București 1967.
- Pascu 1954 = Pascu, Ștefan, *Meșteșugurile din Transilvania până în secolul XVI-lea*, Editura Academiei R.P.R., 1954.
- Pătruț 1953 = I. Pătruț, *Influențe maghiare în limba română*, în SCL, IV, 1953.
- Petrescu, Irimie 1967 = Petrescu, Paul, Irimie, Cornel, *Meșteșuguri artistice în România*, Editura Meridiane, București, 1967.
- Pop 1989 = Dumitru Pop, *Obiceiuri agrare în tradiția populară românească*, Ed. Dacia, Cluj Napoca, 1989.
- Pop 2003 = Dumitru Pop, *Universul culturii tradiționale și promovarea lui în cultură și viața contemporană*, Editura Casa cărții de știință, Cluj-Napoca, 2003.
- Pop 1998 = Mihai Pop, *Folclor românesc*, vol.I-II, Editura „Grai și Suflet – Cultura națională”, București 1998.
- Pop 1976 = Mihai Pop, *Obiceiuri tradiționale românești*, ICED, București 1976.
- Pop 1971 = Mihai Pop, *Problèmes généraux de l'ethnologie européenne*, în *Travaux du Premier Congrès International d'Ethnologie Européenne*, Paris, 1971.

- Pop et alii 1983 = Gheorghe Pop, Ion Chiș Șter, *Graiul, etnografia și folclorul zonei Chioar*, Baia Mare, 1983.
- Pop, Ruxăndoiu 1991 = Mihai Pop, Pavel Ruxăndoiu, *Folclor literar românesc*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1991.
- Popa 1980 = Radu Popa, *Premisele cristalizării vieții statale românești*, Editura Enciclopedică, București, 1980.
- Popescu-Județ 1963 = Gheorghe Popescu-Județ, *Jocuri populare din Oaș și Maramureș*, Casa Regională a Creației Populare, 1963.
- Propp 1970 = V. I. Propp, *Morfologia basmului*, Editura Univers, București, 1970.
- Radosav 1984 = Radosav, Doru, *Ghid de oraș. Satu Mare*, Editura Sport-Turism, 1984.
- Râpă 1960 = Isidor Râpă, *Cântece din Țara Oașului*, Casa Regională a Creației Populare, Baia Mare, 1960.
- Ruxăndoiu 2001 = Pavel Ruxăndoiu, *Folclorul literar în contextul culturii populare românești*, Editura “Grai și suflet – Cultura națională”, București, 2001.
- Sava 2008 = Eleonora Sava, Cercul Științific Studentesc de Etnologie și Folclor, Facultatea de Litere, UBB Cluj, *Unde bea apă curcubeul. Rituri magice din Țara Oașului*, Editura Fundației pentru Studii Europene, Editura Napoca Star, Cluj-Napoca, 2008.
- Sânzienele* (II), în *Vatra*, Serie nouă, anul XII, nr. 11 (140), 1982.
- Scurtu 1942 = Vasile Scurtu, *Cercetări folklorice în Ugocea românească*, Academia Română, Extras din Anuarul Arhiveri de Folclor No. VI, București, 1942.
- Stahl, Constantin 2004 = Stahl, Paul-Henri, Constantin, Marin, *Meșterii țărani români*, Editura Tritonic, București, 2004.
- Stan 1997 = L. Stan, *Întemeierea adăposturilor spiritului între gestul sacru și actul natural*, în *Revista de etnografie și folclor*, T. 42, 1-2, 1997.
- Stoica 1973 = Georgeta Stoica, *Interiorul locuinței țărănești*, Editura Meridiane, București, 1973.

- Stoica 1976 = Georgeta Stoica, *Podoabe populare românești*, Editura Meridiane, București, 1976.
- Stoica, Horșia 2001 = Stoica, Georgeta, Horșia, Olga, *Meșteșuguri artistice tradiționale*, Editura Enciclopedică, București, 2001.
- Suciu 1998 = Alexandru Suciu, *Nevoia actuală de ceremonial și ritual*, Ed. "Lux Libris", Brașov, 1998.
- Suiogan 2006 a = Delia Suiogan, *Forme de interacțiune între cult și popular*, Editura Ethnologica, Baia Mare, 2006.
- Suiogan 2006 b = Delia Suiogan, *Simbolica riturilor de trecere*, Editura Paideia, București, 2006.
- Szirmai 1809 = Antal Szirmai, *Szathmar Várnegye*, Buda, 1809.
- Șăineanu 1895 = Lazăr Șăineanu, *Basmele române în comparațiune cu legendele clasice și în legătură cu basmele popoarelor învecinate și ale tuturor popoarelor romanice*, București, 1895.
- Șeuleanu 2000 = Ion Șeuleanu, *Nuntă în Transilvania*, Editura "Viitorul Românesc", București, 2000.
- Șeuleanu 1977 = Ion Șeuleanu, *Poezia de nuntă în folclorul românesc*, rezumatul tezei de doctorat, Cluj-Napoca, 1977.
- Șeuleanu 1985 = Ion Șeuleanu, *Poezia populară de nuntă*, Editura Minerva, București, 1985.
- Tăutu 1975 = Aloisie Tăutu, *Cinci documente cu privire la vechimea românilor din Țara Oașului*, 1975.
- Teaha 1961 = Teofil Teaha, *Graiul din Valea Crișului Negru*, Editura Academiei, București, 1961.
- Trebici, Ghinoiu 1986 = Vladimir Trebici, Ion Ghinoiu, *Demografie și etnografie*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1986.
- Țiproc 2008 a = Iosif Țiproc, *Griga lui Ianoș*, Editura Solstițiu, Satu Mare, 2008.
- Țiproc 2008 b = Iosif Țiproc, *Victor Fanea – martirul din Bixad*, Editura Solstițiu, Satu Mare, 2008.

- Urișescu 1984 = D. Urișescu, *Graiul din Țara Oașului*, în *Tratat de dialectologie română*, Editura Scrisul Românesc, Craiova, 1984.
- Ursache 1976 = Petru Ursache, *Poetica folclorică*, Editura Junimea, Iași, 1976.
- Vacarciuc 2006 a = Petru Vacarciuc, *Câteva considerații asupra folclorului muzical din Țara Oașului*, în “Confluente”, an. I, nr. 3, Satu Mare, 2006.
- Vacarciuc 2006 b = Petru Vacarciuc, *Țăpăritul în Țara Oașului*, în “Confluente”, an. I, nr. 3, Satu Mare, 2006.
- Velcea 1964 = Ion Velcea, *Țara Oașului. Studiu de geografie fizică și economică*, Editura Academiei R.P.R., 1964.
- Vlad 1994 = Carmen Vlad, *Sensul. Dimensiunea esențială a textului*, Editura Dacia, Cluj Napoca, 1994.
- Vlăduțiu 1973 = Ion Vlăduțiu, *Etnografia românească*, București, 1973.
- Vulcănescu 1979 = Romulus Vulcănescu, *Dicționar de etnologie*, Editura Albatros, București, 1979.
- Vulpe 1980 = Magdalena Vulpe, *Subordonarea în frază în dacoromâna vorbită*, București, 1980.
- Wald 1970 = Henri Wald, *Homo significans*, Editura Enciclopedică, București, 1970.
- Wald 1972 = Henri Wald, *Limba și valoare*, Editura Enciclopedică, București, 1972.
- Wald 1968 = Henri Wald, *Realitate și limbaj*, Editura Academiei R.S.R., București, 1968.